

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 220/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Hallintovaliokunta (HaVM 30/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 36, 38 ja 38 c § ja 57 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 388/2015,

muutetaan 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 33—35 §, 38 b §:n 1 ja 2 momentti, 38 d §, 38 f §:n 1 momentti sekä 58 §:n 1 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 33—35 §, 38 b §:n 1 ja 2 momentti, 38 d § ja 38 f §:n 1 momentti laissa 388/2015 sekä 58 §:n 1 ja 3 momentti laissa 616/2020, sekä

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 851/2019, uusi 2 momentti ja lakiin uusi 59 a § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 229/2022 vp

4 §

Suhde muihin lakeihin

Sen lisäksi, mitä 2 §:ssä säädetään, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseen sellaiselle ihmiskaupan uhrille, jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa, sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä.

7 §

Kustannusten korvaaminen

Maahanmuuttovirasto maksaa vastaanotto- ja järjestelykeskuksen perustamis- ja ylläpitokustannukset sekä palvelujen tuottajalle korvauksen vastaanottopalveluiden järjestämisestä. Kulut korvataan siltä ajalta, jona ulkomaalaisella on oikeus saada vastaanottopalveluja 12 ja 14 §:n nojalla. Maahanmuuttovirasto maksaa palvelujen tuottajalle korvauksen sellaisen ihmiskaupan uhrin auttamisesta, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa.

18 §

Yksityismajoitus

Vastaanottokeskuksen johtaja päättää ilman huoltajaa olevan lapsen siirtymisestä yksityismajoitukseen kuultuaan lasta ja hänen edustajaansa sekä vastaanottokeskuksen sosiaalityöntekijää. Vastaanottokeskus ilmoittaa yksityismajoituksessa asuvan ilman huoltajaa olevan lapsen osoitteen ja tiedot henkilöistä, joiden luona hän asuu, asuinpaikan hyvinvointialueelle tai Helsingin kaupungille. Ilmoitukseen on liitettävä vastaanottokeskuksen sosiaalityöntekijän ja lapsen edustajan selvitykset yksityismajoituksen olosuhteiden sopivuudesta sekä lapsen luokseen ottavan henkilön tai henkilöiden kyvystä huolehtia lapsesta.

26 §

Terveydenhuoltopalvelut

Kansainvälistä suojelua hakevalla ja ihmiskaupan uhrilla, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, on oikeus saada terveydenhuoltopalveluja terveydenhuoltolain (1326/2010) 50 §:n mukaisesti sekä oikeus saada terveydenhuollon ammattihenkilön välttämättömiksi arvioimia muita terveysten palveluja.

Eduskunnan vastaus EV 229/2022 vp

33 §

Auttamisjärjestelmän tehtävät

Joutsenon vastaanottokeskuksen ylläpitämän auttamisjärjestelmän tehtävänä on:

- 1) päättää henkilön ottamisesta auttamisjärjestelmään sekä tunnistaa henkilö ihmiskaupan uhriksi 35 §:n mukaisesti;
- 2) antaa ihmiskaupan uhrille ulkomaalaislain 52 c §:n mukaisesti mainitun lain 52 b §:ssä tarkoitettu harkinta-aika, jatkaa harkinta-aikaa ja keskeyttää se;
- 3) järjestää auttamistoimet ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa sekä antaa 38 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua neuvontaa ja ohjausta myös sellaiselle ihmiskaupan uhrille, jolla on kotikunta;
- 4) toimia yhteistyössä hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän kanssa sellaisen ihmiskaupan uhrin auttamisessa, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) toimia yhteistyössä vastaanottokeskuksen kanssa sellaisen ihmiskaupan uhrin auttamisessa, joka on kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava;
- 6) päättää ihmiskaupan uhrin poistamisesta auttamisjärjestelmästä;
- 7) toimia kansallisena asiantuntijaviranomaisena ihmiskauppaan ja sen vastaiseen työhön liittyvissä asioissa.

Päätöksen 1 momentin 1, 2 ja 6 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa tekee Joutsenon vastaanottokeskuksen johtaja tai hänen määräämänsä virkamies.

34 §

Esitys auttamisjärjestelmään ottamiseksi

Julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin toimija voi tehdä Joutsenon vastaanottokeskukselle esityksen ihmiskaupan uhriksi olettamansa henkilön ottamiseksi auttamisjärjestelmään. Esi-tyksen voi tehdä myös henkilö itse.

35 §

Auttamisjärjestelmään ottaminen ja ihmiskaupan uhrin tunnistaminen

Auttamisjärjestelmään esitetty henkilö otetaan auttamisjärjestelmään ja tunnistetaan ihmiskau-pan uhriksi, jos olosuhteiden perusteella arvioidaan, että kyseessä voi olla ihmiskaupan uhri ja hän on auttamistoimien tarpeessa.

Auttamisjärjestelmään voidaan ottaa myös ihmiskaupparikoksen tutkinnassa avustava henki-lö, jos hän on erityisen avun tarpeessa.

Auttamisjärjestelmään voidaan ottaa myös 1 ja 2 momentissa tarkoitettun henkilön Suomessa oleva lapsi, jos hän on avun tarpeessa.

Auttamisjärjestelmään otetun henkilön oikeus auttamisjärjestelmän auttamistoiimiin jatkuu, kunnes on tehty erillinen 38 f §:n mukainen päätös auttamisjärjestelmästä poistamisesta.

Eduskunnan vastaus EV 229/2022 vp

38 b §

Auttamistoimien järjestäminen

Auttamistoimien järjestämisestä ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, vastaa Joutsenon vastaanottokeskus. Auttamistoimien järjestämisestä ihmiskaupan uhrille, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa, vastaa hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS-yhtymä, jonka alueella hänen kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta sijaitsee.

Joutsenon vastaanottokeskus, hyvinvointialue, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä voivat järjestää auttamistoimet itse tai ostaa ne julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

38 d §

Yhteistyö ihmiskaupan uhrin suojelemiseksi

Joutsenon vastaanottokeskus, hyvinvointialue, Helsingin kaupunki tai HUS-yhtymä toimii yhteistyössä poliisin kanssa uhrin suojeluun liittyvissä kysymyksissä.

38 f §

Auttamisjärjestelmästä poistaminen

Ihmiskaupan uhri poistetaan auttamisjärjestelmästä, kun:

- 1) hän ei hänen henkilökohtaisesta tilanteestaan tehdyn kokonaisarvioinnin perusteella ole enää auttamistoimien tarpeessa;
 - 2) hän poistuu tai hänet poistetaan maasta; taikka
 - 3) hän ilmoittaa haluavansa pois auttamisjärjestelmästä tai hän on kadonnut.
-

58 §

Tiedonsaantioikeus

Sisäministeriöllä, esitutkintaviranomaisella, hyvinvointialueella, Helsingin kaupungilla, HUS-yhtymällä ja kunnan viranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 3 ja 4 luvun mukaisten tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta, järjestelykeskukselta, 3 ja 4 luvun mukaisia palveluja tuottavalta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.

Ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyllä edustajalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 41 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja järjestelykeskukselta, hyvinvointialueelta,

Eduskunnan vastaus EV 229/2022 vp

Helsingin kaupungilta, HUS-yhtymältä, kunnan viranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta sekä 3 ja 4 luvun mukaisia palveluja tuottavalta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

59 a §

Soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa

Mitä tässä laissa säädetään hyvinvointialueista, sovelletaan Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan maakunnan kuntiin lukuun ottamatta 38 a §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen terveydenhuoltopalvelujen järjestämistä.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain (615/2020) 13 §:n 4 momentin 5 kohta ja
muutetaan 13 §:n 4 momentin 1 kohdan e alakohta seuraavasti:

13 §

Muu tiedonsaantioikeus

Maahanmuuttovirastolla, vastaanottokeskuksella, järjestelykeskuksella sekä säilöönottoyksiköllä on lisäksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä suorittamista varten tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 8 ja 16 artiklan mukaisen harkinnan tekemiseksi henkilön kyvystä huolehtia turvapaikkaa hakeneesta lapsesta tai häneen riippuvuussuhteessa olevasta:

e) hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja kunnan viranomaiselta sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselta ja HUS-yhtymältä tiedot henkilön saamista sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista sekä sosiaalietuuksista;

Eduskunnan vastaus EV 229/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

sosiaalihuoltolain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 11 §:n 5 kohta seuraavasti:

11 §

Tuen tarpeet

Sosiaalipalveluja on järjestettävä:

5) lähisuhde- ja perheväkivallasta sekä muusta väkivallasta, hyväksikäytöstä ja kaltoinkohte-
lusta aiheutuvaan tuen tarpeeseen;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 13.12.2022

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri